Lausunto
15.3.2021

**Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle**

Viite: HE 250/2020 vp, lausuntopyyntö 25.2.2021

# Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttaminen

KSF Media Ab kiittää eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle. Lausunto koskee ehdotusta Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta (”Yle-laki”).

Tämä lausunto on KSF Median, HSS Median ja Förlags Ab Sydvästkustenin yhdessä kirjoittama, ja se edustaa kokonaisuudessaan näiden tahojen yhteistä näkemystä Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

KSF Media antaa asiassa seuraavan lausunnon valiokunnalle:

1. EU:n valtiontukisäännöt ovat voimassa olevaa, Suomen valtiota velvoittavaa lainsäädäntöä. Eurooppalaisia julkisen palvelun yleisradioyhtiöitä ei ole vapautettu EU:n valtiotukisäännöistä muuta kuin rajatusti radio- ja televisiolähetysten (broadcasting-toiminnan) osalta. Valtiontukisääntöjen mukaan Yleisradiolle ei voi antaa broadcasting-toimintaan kuulumattomia tehtäviä EU:n valtiontukisääntöjä soveltamatta.

Tämä käy ilmi myös komission ja Suomen valtion välisestä kirjeenvaihdosta. Suomen valtion on myös voitava todistaa tarpeen (markkinapuutteen) olemassaolo, jos julkisia varoja käytetään niin sanottuihin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviin palveluihin (eli muuhun kuin broadcasting-toimintaan).

2. Yle-lakia on tarpeen muuttaa siten, että kotimaisten yksityisten medioiden toimintaedellytykset ja kansalaisten sananvapaus pystytään turvaamaan kestävällä tavalla. Nykyinen Yle-laki on antanut Yleisradiolle rajoittamattoman vapauden laajentaa verkossa tapahtuvaa julkaisutoimintaansa myös sellaiseen tekstimuotoiseen sisältöön, joka ei kuulu Yleisradion lakisääteisiin tehtäviin.

3. Yleisradion julkaisema tekstimuotoinen sisältö on käytännössä verrattavissa suureen julkisin varoin tuotettavaan verkkolehteen, joka kilpailee suomalaisten ajasta yksityisten lehtien verkkojulkaisujen kanssa. Se heikentää sanomalehdistön toimintaedellytyksiä ja vaarantaa kansalaisten sananvapauden. Maamme yksityiset mediat tarjoavat runsaasti tekstimuotoista sisältöä verkossa. EU:n valtiontukisääntöjen valossa kyseisen sisällön tarjoamisen julkisin varoin ei voi katsoa olevan sallittua.

4. KSF Media esittää, että valiokunta kiinnittäisi huomiota seuraaviin kysymyksiin, jotka selventävät Yle-lain tulkintaa, ehkäisevät Yle-lain kiertämistä ja tukevat Yleisradion valvontaa. Yle-lakiin tai ainakin valiokunnan mietintöön tulee kirjata seuraavaa:

- Jos Yleisradio julkaisee tekstimuotoista sisältöä, Yleisradion julkaisemaan sisältöön tulee aina sisältyä liikkuvaa kuvaa tai ääntä. Tekstimuodossa julkaistavan sisällön tulee aina olla lyhytsanaista, pienimuotoista ja ainoastaan liikkuvan kuvan tai äänen sisältöä kuvailevaa. Tältä osin ehdotamme Ruotsin julkisen palvelun mallia muistuttavaa ratkaisua. Lisäksi ehdotamme, että rajaus muotoiltaisiin selvästi ja siten, että se ei jätä tulkinnanvaraa eikä mikään osapuoli voi käsittää sitä väärin.

- Yleisradion tekstimuotoiset sisältöä koskevat yhteenvedot voivat perustua vain Yleisradion televisio- ja radio-ohjelmistoon kuuluviin televisio- ja radio-ohjelmiin;

- Yle-lain rajoitusten noudattamista on arvioitava kalenterivuosittain;

- Yle-lain rajoitusta, jonka mukaan Yleisradion julkaisutoiminnan painopisteen tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa, on täsmennettävä vaatimuksella siitä, että Yleisradion tekstimuotoisen sisällön julkaisutoiminta on vain pienimuotoista;

- Yle-lain 7 §:n 3 momenttiin kirjatut poikkeukset voivat vaarantaa EU:n valtiontukisääntöjen noudattamisen, joten ne on poistettava laista. Poikkeuksista vain kohdat 3 ja 4 on perusteltua jättää lakiin; ja

- Yleisradion hallintoneuvoston tulee pyytää Kilpailu- ja kuluttajavirastoa arvioimaan Yleisradion tekstimuotoisen, yleisradiotoimintaan liittymättömän sisällön julkaisutoiminnan vaikutuksia kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen. Kunkin Yle-lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun tekstimuotoisen sisällön tarjoaminen sallittaisiin Yleisradiolle vain jos virasto hallintoneuvostolle antamassaan arvioissa katsoo, että kyseisen tekstimuotoisen sisällön tarjoaminen ei vääristä eikä voi olla omiaan vääristämään markkinoiden terveen ja toimivan kilpailun edellytyksiä tai että se ei ole omiaan tai ei voi olla omiaan estämään terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun syntymistä tai kehittymistä kilpailulain 30 a §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

5. KSF Media esittää, että Yle-lain säännösten tulee kaikilta osin koskea myös Ylen ruotsinkielistä toimintaa, sekä kansallisesti että alueellisesti.

6. Lisäksi KSF Media esittää, että valiokunta ottaisi huomioon myös Medialiiton valiokunnalle antamassaan lausunnossa esittämät asiat. Siten voidaan välttyä tulevilta valtiontukikanteluilta ja Suomen valtion mahdollisilta velvoitteilta valtiontuen takaisinperintää koskien.

Helsingissä 15.3.2021
KSF Media Ab